

מסורת הש"ס

(א) פרה פ"י [מ"א], ב) מוספ' פרה (פ"ט) [פ"י ה"ג] ע"ש א) ע"י רש"ק, ד) [נעלם פ. יומא ד. מדה ט.], ע' ירושי יומא פ"ה ה"ד, (ח) ת"כ צו פרק ב פ"ו ה"א, (ו) ת"כ שם פ"ו ה"ד, (ז) [נקמן טה: לו: לו:], ת"כ שם, (ח) [נעלם לח:], (ט) ת"כ שם פ"ו ה"ה, (י) ת"כ שם ה"ד, (כ) [נעלם לה: מעילה ה.], (ל) [ובחגיגה כג. ד"ה מת וכו' כתבו דהיינו דווקא בשאר טומאות ק"ן בטומאת מת נפסול].

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה ואמר רבה דה"ל טע ד"ה אלף וכו' כשעבדין וכו' בצברה הס"ד ואח"כ מ"ה העבדת כלי של מי חטאת הס"ד ואח"כ מ"ה חוץ וכו' לזין הסתכל הס"ד ואח"כ מ"ה ונטל את הגזין וכו' חטאת הס"ד ואח"כ מ"ה העבירו על פי וכו' למעלה הס"ד ואח"כ מ"ה ואחציה:

גליון הש"ס

[נכפ' דתניא ר' אלעזר אומר כי חטאת וכו' שהרי ר' עקיבא דף טז ע"ב]
במס' ד"ה ערל וכו':]

שינויי נוסחאות

[א] ש"מ קסבר (ש"ח), וכו' כרש"י: [ב] עליה וטוריה (ש"ח): [ג] חטאת ושרץ בתנור ליכא תנשיות דשרה (תהרי"ב), וכל הפרק שם מיידי בתנור שאני אלף טמא לתנאים (ת"ש וכו'): [ד] על גבי כלי טמא או על כלי (יב"ש): [ה] כ"ל יוצא (ש"ח) וכו"מ כרש"י: [ו] דבין (ש"ח): [ז] כ"ל ומצרפין (ש"ח), וכו' כרש"י ד"ו: [ח] כ"ל ר' יעקב כמו דלחא בתוספתא וכו' כרש"י (יב"ש): [ט] כ"ל יוצא (ש"ח) וכו"מ על הרמב"ם פ"ח ממעשר ה"ג ועי': [י] כ"ל טמא וחדא להובא דלא היתה לו שעת הכושר (ש"ח), וכו' בכל כתיב' (דק"ס): [יא] כפריהן הפסיקא אין טעון כיבוס אלא הדם שנתקבל בכלי. וע' ש"י בע"ב ד"ה הא ומד"ה מה: [ב] כ"ל בנטמא (ש"ח): [ג] כיבוס בזה אחר זה דה"ל (יב"ש וצ"ע): [ד] כ"ל בטמאו (שחכ"י): [ה] כ"ל וטהורה וכו' (שחכ"י), וכלא חות ב: [ו] כ"ל אורין (בבא"מ): [ז] דבור זה שייך לעיל קודם הדבור שלפניו (תבתיי ושי"ח): [ח] ובדמותרין (תבתיי ושי"ח): [ט] כ"ל בטומאה שבאוריה שעה (גליון): [כ] כ"ל סלקא דרבי (יב"ש): [כא] מכלן עד סוף ד"ה בראוי ליכא כרש"י: [כב] כרש"י וכו' למחקה בש"מ:

דם חטאת פרק אחד עשר ובהים

ניתו על בגד טמא. ונטמא כנגיעתו צו מי הוי דס פסול כאליו נטמא קודם לכן ולא צעי כיבוס או דלמא כיון דצעידנא דנפל עליה אכתי כשר הוה והוי פסול דס וטעינת כיבוס לצגד צאין כאחד כדמפרש ואזיל לה רב הונא צריה דרב יהושע: **מדקא מיצעי ליה סרי**. מכלל דפשיטא ליה נטמא [ב] קודם לכן דלא צעי כיבוס ואע"ג דהיתה לו שעת הכושר: ש"מ קסבר כו'. ומיהו היכא דפסול דס וטבילת בגד צאין כאחד מיצעי ליה הכי מי אמרינן ה"מ דפסולה אין דמה טעון כיבוס [א]: **צוה אחר זה**. שנפסל ואח"כ ניתו: **ודקא מפרץ אציי**. למילתיה דרבה דפריש פלוגתייהו דר' אלעזר ורבנן: **מטהרין**. את האדם מטומאת מת כאליו לא נטמא [ד]: **שהרי נדה**. שנטמאה בזמת מזין עליה לפני טבילת נדה וטובלת לשמי הטומאות בטבילה אחת שלא מאינו צמורה שהזקקה לטבול לנדמה תחלה ולקבל הזאה וטהרה [ה] כשתטבול ויש מיכן ראה למי חטאת שנטמאו קודם הזאתן כדמפרש רבה ואזיל: (א) **ואמר רבה**. ר' אלעזר שמציא ראה מהזאת נדה שאינו דומה לוֹו דלילו נדה הזאה וטומאת המים צאין כאחד ואין זו ראה לנטמאו קודם היייה: **אלא שאמרה צטיטס רבי עקיבא רבו**. דאמר כל הטומאות מטמאין מי חטאת העוזבין על אחרי [ו] הלכן נטמאו המים משעברו על אורי הנדה והזאה לא הואי עד שנגעו המים בצשרה: **חוץ לתנור**. שהיה התנור סמוך לבתול לחלוץ כותל וכו' לגין והאדם עומד חוץ לתנור כלומר להלן מן התנור שהתנור מפסיק בינו לבין

הכותל: [ז] **העצום כלי**. של מי חטאת: **והעצירו ע"פ הסנור**. על אור פיו שכל תנוריהם פיהם למעלה: **ונטל את הגזין**. של מי חטאת ובמסכת פרה תנינן לה ומעלה היא למי חטאת: **ואיסוציה אציי** גרסינן: **מודה ר' עקיבא**. אע"פ שנחלק בלגין של מי חטאת מודה הוא בזהא שהעצירה כו' שהיה מזה על האדם ותנור טמא מפסיקו ועצרה הזאה על פי התנור: **[למעלה כלמטה**. בזהא כנגניהן]: ה"ג **ושאר כל המאהילים לאיתויי אבן המנוגעת**. אלמא בזהא נדה ליכא למימר לרבי עקיבא משבחה למעלה בזהא על הנדה נטמאת: **אלא אמר אציי דכ"ע אפילו צמי חטאת לאו כמונה דמי**.

אלא לענין לגין הוא דגזר רבי עקיבא גזירה שמה יניחנה בתוך האור דרך העצרתו אבל בזהא שאינו מעציר אלף זורקה מודה הוא דטהור דכיון דנפק מידו נפק לגמרי ואין גידו להכניסה לתנור: **ורבי אלעזר**. דמייתי ראייה למילתיה מהזאת נדה ורבנן דאמרי אינה ראייה: **דנין טומאה קדומה**. כגון מי חטאת שנטמאו לפני הזאתן מטומאה שבאזותה שעה כגון הזאת נדה שטומאת המים והזאה צאין כאחד קמיפלגי: **רבי אלעזר סבר דנין ורבנן סברי אין דנין**. ולגבי ניתו דס חטאת על בגד טמא דאיציעא לן לעיל נמי פלוגתא דרבי אלעזר ורבנן היא דלרבי אלעזר אין טעון כיבוס דטומאה שבשעת נפילה כטומאה שלפני נפילה ולרבנן לא דמו אהדדי. והאי דקאמרין אליצא דרבה וכדמפרק [ה] **אציי ולא אמרינן אליצא דאציי** (ואע"ג) דהא דרבה לימיה משום דאציי תלמידו הוה ולא נחלק עליו אלף דן לפניו ומירגס הדבר לפניו והודה לו: **דכולי עלמא אין דנין**. ורבי אלעזר טומאה קדומה מטומאה [ו] קדומה יליף דרבי אלעזר סבר הזאה צריכה שיעור ומצטרפין להזאות וכי נפלה הזאה קמייטא עלה אכתי לאו הזאה היא לטהרה ואע"ג שנטמאת הזאה הראשונה כשנגעה בה מחרת ומצטרפת עס השניה להשלים השיעור אלמא מי חטאת שנטמאו לפני הזאה מטהרין: **ורבנן סברי אין הזאה צריך שיעור**. ומהזאה קמייטא אסתלקא [ז] לה הזאה וליכא למילף מינה טומאה קדומה דהך דגבי נדה טומאה שבאזותה שעה היא: **מדמה**. מיעוטא היא דמה של זו ולא דמה של אחרת. רבי עקיבא [ח] ורבי שמעון פליגי בזהא פסולה דמיעט קרא ולפרושי קאתו: **כפיצי אופה**. בתריה דקרא דכיבוס ומריקה ושטיפה כתיב כל זכר צהניס ייאלל אותה (ויקרא ו): **אופה פרט לתרומה**. ואמריקה ושטיפה קאי כדאמרין לקמן צפירקין (דף טז:): **ורבי שמעון לטעמיה**. לקמן צמתניתין (דף טה:): **ב"רתנ' ניתו מן הלואה על הבגד כו'**. כדמפרש טעמא בגמרא: **מן הקרן**. של מוצא ומן היסוד של שירים ובפרק בית שמאי (לעיל נט.) תרגימנא דמן הקרן מן המס ומן היסוד מן הראוי ליסוד דמשניתן מתן דמה אין שירים טעונין כיבוס. וטעמא מפרש בגמרא: הכי גרסינן צמתניתין **נשפך על הרצפה ואספו אין טעון כיבוס ואין טעון כיבוס אלף הדס שנחנקל ככלי כו'**. ובגמרא [כא] [ע"ב] פריך הא תו למה לי: **נשפך על הרצפה**. מלואר צהמה: **גב' בראוי להזאה**. שנתקבל ככלי: הא

צג.

בעא מיניה רמי בר חמא מרב חסדא ניתו על בגד טמא *מהו אמר רב הונא בריה דרב יהושע מודקמיבעיא ליה הכי ש"מ א היתה לה שעת הכושר ונפסלה אין דמה טעון כיבוס ה"מ בזה אחר זה אבל בבת אחת לא או דלמא לא שגא א"ל פלוגתא דר"א ורבנן אליבא דרבה וכדקא מתריץ אביי

❧ **דתניא ר' אלעזר** אומר מי חטאת שנשטמאו מטהרין שהרי בנדה מזין עליה [ב] ואמר רבה ר"א בשיטת ר"ע רבו אמרה דאמר העברת כלי על גבי מקום טמא כמונה דמי דתנן❧ היה עומד חוץ לתנור ושרץ בתנור [ג] והושיט ידו לחלוץ ונטל את הגזין והעבירו ע"פ תנור ר"ע מטמא וחכמים ימטהרין ובהא פליגי דר' עקיבא סבר כמונה דמי ורבנן סברי לאו כמונה דמי ואיתיביה אביי מודה❧ רבי עקיבא בהזאה שהעבירה על [ד] כלי חרס טמא על גבי משכב ומושב טמא שהיא יטהורה שאין לך דבר שמשטמא למעלה כלמטה אלא בזית מן המת ושאר כל המאהילין לאיתויי אבן המנוגעת אלא אמר אביי דכ"ע לאו כמונה דמי והכא בהא קמיפלגי דרבי עקיבא סבר גזרינן שמה ינוח [ה] ורבנן סברי לא גזרינן ומודה רבי עקיבא בהזאה כיון [ו] דנפק נפק ורבי אלעזר ורבנן במאי קמיפלגי אמר אביי בדנין טומאה קדומה מטומאה שבאותה שעה קמיפלגי כ"ס דנין ומ"ס אין דנין ❧ רבא אמר דכ"ע אין דנין והכא בהא קמיפלגי דר"א סבר ❧ הואה צריכה שיעור ומצטרפין [ו] להזאות ורבנן סברי הזאה אין צריכה שיעור: חטאת פסולה כו': ת"ר ❧ מדמה מדם כשירה ולא מדם פסולה ר"ע [ח] אומר היתה לה שעת הכושר ונפסלה דמה טעון כיבוס לא היתה לה שעת הכושר ונפסלה אין דמה טעון כיבוס

ור"ש אומר האדר [ט] זה ואחד זה אין דמה טעון כיבוס מאי טעמא דרבי שמעון כתיב ² אותה וכתוב מדמה חד להיכא דהיתה לו שעת הכושר [י] ורבי עקיבא [ח] אותה פרט לתרומה ור"ש לטעמיה דאמר ❧ קדשים קלים אין טעונין מריקה ושטיפה וכ"ש תרומה: **ב"רתנ'** ❧ ניתו מן הצואר על הבגד אינו טעון כיבוס ❧מן הקרן ומן היסוד אינו טעון כיבוס ❧נשפך על הרצפה ואספו אין טעון כיבוס יאין טעון כיבוס אלא דם שנתקבל בכלי וראוי להזאה: **גב'** ❧ ת"ר יכול ניתו מן הצואר על הבגד יהא טעון כיבוס ת"ל ³ אשר יזה לא אמרתי לך אלא בראוי להזאה תניא איך יכול ניתו מן הקרן ומן היסוד יהא טעון כיבוס ת"ל ³ אשר יזה ❧ פרט לזה שכבר הוזה: נשפך [א] על הרצפה כו':

צג.

י א מיי פ"ח מהלכות מעשה הקרבנות הלכה ט:
יא ב מיי פ"ח מהלכות פרה אלומה הלכה ג:
יב גד מיי פ"יד שם הל"ה:
יג ה מיי פרק ח מהלכות מעה"ק הלכה ג:
יד ו מיי שם הלכה ו:
טו ז מיי שם הלכה (ד) [ו]:

תורה אור השלם

- כל אשר יגע בבשרה יקדש ואשר יזה מדיקה על הבגד אשר יזה עליה חבבס במקום קדש: ויקרא ו, כ
- כל זכר בביתיה ייאלל אותה קדש קדשים הוא: ויקרא ו, כב
- כל אשר יגע בבשרה יקדש ואשר יזה מדיקה על הבגד אשר יזה עליה חבבס במקום קדש: ויקרא ו, כ

מוסף רש"י

מתני'. מן הקרן. משנגע בקרן המזבח ניתו על הבגד ומן היסוד. משנשפסו צירים ליסוד ניתו מן היסוד לבגד (לעיל לח): אשך יזה פורט לזה שכבר הוזה. כלומר אשך יזה מדם העומד לאותו. דעדיין לא נעשית מנות, ההוא הוא כשנינו ממנו על הבגד קודם זריקה או בשעת זריקה טעון כיבוס, ולא שכבר הוזה, דלחלק הזאה אין העומד טעון כיבוס דלחלקה שזרק בין זרקו כשר בין זרקו פסול אילו טעון כיבוס (משניות ה):

שיטה מקובצת

ונבט' אלה חלצין וכו'. בשל מי חטאת אציי. דבשאר טהרות ליכא מלן דמתמיר לאחשוזיה כמות. ומינה ומאי נפקא מינה אם טמאת הלז ר' אלעזר ס"ל דמי חטאת שנטמאו מטהרין ובשעת ר"ע רבו אמרי. ולפי מירון הסוין שחלו על קושיא דכתיב מת כפסיה דהתם קודם קדוש והכא לאחר קדוש, אין קשה זה כלום, דר"ש נמי דשטמא קודם קדוש (הורפ' זל. ב"ש): רש"י ד"ה רבי אלעזר סבר דנין בו, דהא דרבה ליתיה משום דאבי תלמידו הוה וכו', כ"כ ושם משום דבאש מוקין לה בשמי הזאות וכמ"ד הזאה צריכה שיעור ולדויה ודאי הויה טומאה קדומה, משי"ה קאתר כרבה דמוקין לה במדא הזאה ולא משום כדדיה דס"ל כמות דמי והויה לה טומאה קדומה אלף כדמתק אציי דכ"ע לא כמות דמי (הורפ' זל. ב"ש): תרו"ח מי השאת וא"ת ב"ה, כ"כ הרי"ם ז"ל מירן דטומאת מת שאני דהואיל וכל ליטהר מטומאת מת לירך להיות טהור ממנה, והכא מיידי בשאר טומאות ע"כ, וכן תרלו בתוספות במס' מנינה דף כב ע"א (ד"ה מת), (יב"ש): ד"ה ניתו בו' מיישא לא שפעיין בו. כ"כ ח"ל הרי"ם ז"ל וא"ת מירשא שמעת לה דקבלו פסולין דהאי נמי מתקבל פסול שגא מתקבל ככלי. וי"ל דליצטרך משום דפסול והאמת צאין כלחת ומי"מ לא מליט למשפט מינה בעיין לעילל דשאני התם דמתקבל כהכשר (יב"ש):

עין משפט ונר מצוה